

Bir toplumu fertlerine bakarak anlayabilir misin? Parça bütünden fazlasını mı ihtiva eder ve bu fazlalık parçanın hangi bütüne ait olduğunu bulmamıza imkan vermeyebilir mi?

Bütünün parçadan fazlasına havidir, doğru, ancak bu fazlalık parçalardan ve onların müstakillen ortaya çıkmamış, gizli kalmış özelliklerinden kaynaklanmıyor mu? Sodyum ve klorda birleşerek ortaya çıkacak bir *tuzluk* olmasa, tuz olması mümkün mü?

Sanırım orta yaş bunalımının erken safhaları başladı. Kendime bakıp, ne iş yaptın bu zamana kadar, ne yapbilirsin daha, işte her şey bu kadardı, hayatını heder ettin gitti diyesim geliyor.

Ancak geçmişe dair hatırlamadığım, o kadar uzak geldiği için artık manasını kaybetmiş pek çok şeyin arasında, belki de iyi bir hayat yaşamışımıdır diyesim de geliyor.

Çok zaman kaybettim ve yavaş ilerliyorum. Ancak yavaş da olsa ilerlediğime bakıp, yerinde sayan tavşanları geçeceğime inanmaktan başka çarem yok.

Yazmak da bu yanlışların/doğruların biri. Belki yeterince hızlı yazmıyorum, belki hayatın sonu, kendimi anlatmama imkan vermiyor. Belki üzerinde konuştuğum konuları çok eski veya çok yeni. Belki sadece çok uykum var.

Dışardan bakanların kendilerine *mealci* dediği insanların şöyle bir yanlışları gözüme çarpıyor. Bu zevat kendilerini *bilim* karşısında ezik hissediyorlar. Dinin meselelerini pozitivizme bakarak ölçeklemeye, üzerimizdeki selin derinliğini ellerindeki bilim çubuğuyla ölçmeye çalışıyorlar. Bazılarının *akla yatmadığı için* mucizeleri inkar etmesi bundan.

Lakin bilimcilik yapınca, elimizde din olup olmadığı belli olmayan bir din kalıyor. Mantıken ne yapmamız gerektiğini biliyoruz ama uzaklardaki Allah'ın bizimle sadece buyruk verip gittiğini ve kıyamete kadar ne yapacağımızla ilgilenmediğini, kıyamet günü hepimizin hesabını göreceğini söylemek, dünyanın vicdanı olan dini herhangi bir *hayat felsefesine* tenzil ediyor.

Yıkıcılık şurada: Eğer mucizeler yoksa ve her şey bilimselse ve şu sıradan hayatın tek amacı benim ibadetlerimse, yaşamaya değer bir durum yok demektir.

Bir yandan Allah'ın kudretinin genişliğine şahit olmak. Bazıları Allah'ın geleceğini bildiğini inkar ediyor. Bunu da Kur'an-ı Kerim'deki bazı ayetlere bakıp da söylüyorlar. Rum Suresi'nin başını nasıl tefsir ediyorlar o zaman?

Bu mantığa fazla dayanan din anlayışının sonu, basitçe, *zaten bunların hepsi manasız* demek olacak gibi geliyor. Bu kadar *mantıklı* bir Tanrıya inanmakla, hiç inanmamak arasında fazla fark yok.

Fazla fark yok, çünkü kainatın yeterince düzgün olduğunu gördükten sonra, bizim *bak bu düzgünlüğün sebebi Allah'tır* dememizin, aslında *Allah kainattır* demekten önemli bir farkı yok. Geleneği öldürüp, yerine Kitab'a karşı tekbaşına yorumlarını koymaya çalışırlar, bana pastanın şekerini bir kapta toplayıp, gerisini atınlara benziyor. *Pastaya tadını bu veriyorsun, o halde asıl pasta budur* diyorlar. Amenna, pastaya tadını o veriyor ama ötekiler olmayınca tek başına şeker yenmiyor hacı.